

TOMUS XXXIV.
MISCELLANEOUM.

~~G. V. f.~~ EX BIBLIOTH.
NATIONIS HUNGAR.

VITEBERG.

V-45.

SIGNAT. MDCCCXIII.

6 bände:

THESES THEOLOGICÆ
DE
LIBERO HOMINIS
ARBITRIO.

DE QVIBVS, VOLEN-
TE DOMINO,

Præfide

CLARISS. VIRO FRANCO. IVNIO
SS. THEOLOGIAE D. ET PROFESSORE
in celeberrima Heidelbergensium
Academia

Responsurus est

NATHANAEL RYCKE VVAERT,
Yprensis, Belgæ:

Ad diem xx Maij, loco & hora
confectis.

HEIDELBERGÆ

M D XCII

Reuereudo viro, ac Theologo eximio,
 D. Lucae Trelcatio, sacrarum literarum
 in inelyta Leidenfium Academia profes-
 fori ordinario, & Ecclefia Gallicae ibidem
 paftori vigilantiffimo, praecptori fuo
 fummè colendo, has de Libero hominis
 arbitrio Thefes, obferuantiae gratitudi-
 nisque ergò, dedicat confecratque

Respondens

3

DE LIBERO HOMINIS
ARBITRIO.

Thesis I.

Liberum arbitrium est naturalis potentia suo ac proprio motu sine coactione eligendi vel repudiandi bonum aut malum, quod voluntati a mente eligendum vel repudiandum proponitur.

II.

Ac arbitrium quidem appellatur respectu mentis, quæ obiectum voluntati monstrat, ipsumq; vel probat vel improbat: liberum verò respectu voluntatis, quæ sponte sua id quod obiectum fuerit amplectitur eligens, aut repudians fugit.

III.

Subiectum itaq; liberi arbitrij est substantia creata intelligens vel ratione prædita: in qua intelligentia & voluntas partes essentielles sunt analogicè, libertas verò his partibus inesse dicitur, vt subiecto accidens separabile.

IIII.

Obiectum verò liberi arbitrij, quod hîc quidem agitur, est morale bonum & malum, quò liberè fertur creaturæ arbitrium, aut quod auersatur liberè: nam de libero arbitrio in causa naturalis boni quæstio magis Philosophica est quàm Theologica.

V.

Quapropter liberum arbitrium quoties de Deo prædicatur, aut vniuoce prædicatur, quia quicquid

4
est in Deo, Deus est; nihil accidentale, sed essentialia omnia, & essentia ἀυτεξέστος essentialiter; aut prædicatur figuratè; aut falsò; si quidem propriè secundum positam definitionem liberum arbitrium placebit accipi.

VI.

Atque hoc quidem prædicari figuratè & Deo tribui, non iniquè ferimus, modò accipiatur bene; & a logomachis vltro abstinemus.

VII.

Propriè verò dici, nisi falsò, non potest: quia id nec cum natura subiecti, id est Dei, nec cum veritate definitionis, nec cum ratione obiecti conuenit sine subiecti interitu.

VIII.

Natura Dei: nam est simplicissimus, non ergo compositus, ne ex subiecto quidem & accidente, quod hîc statuitur.

IX.

Definitione: nam neq; genus liberi arbitrij Deo potest competere, qui actus est simplicissimus, neq; differentia importans ἀλλοίωσιν, cum Deus sit æternus & immutabilis.

X.

Obiecto: quia Deus est ipsa bonitas, nec pro obiecto habere vnquam potest morale bonum quod improbet, aut malum quod eligat: Deus seipsum negare non potest. 2 Timoth. 2.

XI.

Creatura ergo intelligens & liberi arbitrij capax subiectum, est duplex, Angeli, & homines. Nos autem

III

in praesentia de libero hominis tantum arbitrio agere
instituiimus.

XII.
Liberum ergo arbitrium in homine consideratur
dupliciter: ante lapsum, & post lapsum illius.

XIII.
Ante lapsum liberum arbitrium fuit in homine ad
bonum & ad malum: quo arbitrio homo vel stare po-
terat atq; in integritate & vita permanere, vel labi &
peccando integritatem & vitam amittere.

XIII.
Demonstrabant id symbola quae homini in He-
dene circumposuerat Deus: arbor vitae perstanti in
sua integritate vitam, & arbor scientiae boni & mali la-
benti ac deficienti mortalem miseramq; conditionem
significans.

XV.
Quaquam enim homo primum ita fuit condi-
tus, ut mens & voluntas eius cum voluntate Dei plane
conferent, illiusq; imperio sine vlla affectuum cum
mente lucta & repugnantia omnino subiicerentur: ta-
men fuit mutabilis, ita ut errare in iudicando, & ob-
iecta specie alicuius boni inclinare ad deficientium,
atq; adeo deficere sua sponte posset.

XVI.
Est enim liberum arbitrium potentia naturalis,
cuius operatio potuit esse actu secundum finem ordi-
natum & determinatum ipsius, & potuit non esse de-
ficiendo a fine ordinato suo, & (quod grauius est) in
impotentiam abeundo.

A 3

XVII.

XVII.

Quod & factum est: lapsus enim est homo o b i e c t a per Satanam specie boni: quod obiectum vt mens probauit, ita voluntas ad illud amplectendum sese inclinauit a fine ordinato & imperato sibi deficiens.

XVIII.

Etsi autem libero arbitrio suo lapsus est, id tamen præter Dei voluntatem non fuit factum: cui hoc medio iustitiam & misericordiam suam visum est declarare.

XIX.

Nam siue arcanum diuinæ voluntatis spectes, Deus noster in cælis est, qui facit quicquid vult: non fecit autem vt homo non peccaret: facere igitur hoc noluit: siue reuelationem illius, certè legem & conditionem Deus posuerat, Ne comedas; Si comederis, morieris: quam conditionem non fuisset adiecturus, si voluntate absoluta secus voluisset.

XX.

Post lapsum verò liberi in homine arbitrii duplex est consideratio: vna, prout est in hac vita: altera, vt in futura erit.

XXI.

Rursum in hac vita liberum arbitrium pro ratione subiecti bifariam consideratur: vt est in regeneratis hominibus, & in iis qui non sunt regenerati a Domino.

XXII.

In hominibus non regeneratis liberum arbitrium (si ita dicendum est) ad malum est tantum: hoc est, ea libertas in homine demum relicta est, quæ nil nisi malum, idque malè, aut velit, aut velle possit.

XXIII.

XXIII.

Per lapsum enim primorum parentum amissa est illa integra Dei cognitio quæ erat in mente, atque in eius locum successit ignorantia & dubitatio: in voluntate verò & corde dilectio & timor Domini desuerunt, successitq; in locum eius odiosus contemptus & contumacia aduersus Deum, & praua inclinatio ad malum, meraque ad bonum impotentia.

XXIII.

Verumtamen si magis propriè de isto hominum genere loquendum est, non est homini ψυχικῶ ac non regenerato liberum arbitrium, quia nec arbitrium habet, nec liber est ad obiectum illius, cuius respectu arbitrium liberum appellatur.

XXV.

Non habet arbitrium: Nam cùm obiectum sit duplex per disunctionem oppositum, aut bonum puta aut malum; omnino arbitrium in voluntate spectari necesse est, non qua voluntas naturalis, sed qua electiua est, vtrumuis obiectum eligere potens.

XXVI.

Homo autem ψυχικὸς non capit quæ sunt Dei: & in ipso, id est in carne eius, non habitat quicquam boni: ac proinde nec intelligentia boni, nec voluntas ad bonū, nec electio boni arbitriumue ad ipsum pertinet.

XXVII.

Non est liber ad duplicis obiecti velle: nam et si voluntate naturali liber est in sese, (malus autem est, & in malo positus) electiua tamen voluntate non est liber, cùm electionem non habeat boni, velut absentis ab eo, & ignoti, & exosi, & im.

8
& impossibilis; sed actu ipso est, ac non potentia aut electione malus.

XXVIII.

Quamuis igitur neq; intellectu plane destituatur homo, nec voluntate, quia tamen deprauata mente iudicioq; voluntas nihil boni eligere & amplecti potest: sequitur in homine non regenerato proprie non esse liberum arbitrium, sed seruum peccati: aut si datur liberum arbitrium in eo esse *καταρτησιμῶς*, liberum arbitrium esse ad malum tantum in rebus spiritualibus seu diuinis, etiamque in externis atq; ciuilibus.

XXIX.

In spiritualibus quidem & diuinis, quia purus putus homo non tantum Deum nec agnoscit vere, nec amat, nec voluntati eius, qua debet, obedientia obtemperat; sed ne motus quidem bonos ad hoc iudicio mentis suæ & voluntatis electione potest inchoare.

XXX.

In ciuilibus autem & externis, ad malum tantum liber est, quia vtvt hic paulo plus cernat secundum communes notiones insitas in natura, tamen nec ex fide facit, nec ad verum finem contendit boni: quicquid autem fit sine fide, peccatum est.

XXXI.

Nam id demum vere bonum est cuius laus est ex Deo, nempe a radice bona bonis medijs ad bonum finem assurgens: si cuius autem boni laus est ex hominibus solum, id in rebus humanis bonum dicitur
æqui-

æquiucè propter speciem & opinionem boni, quam-
uis non sit re & veritate bonum.

XXXII.

Hominis regenerati liberum arbitrium est par-
tim ad bonum, partimq; ad malum.

XXXIII.

Ad bonum, quâ regeneratus & liberatus a do-
minio peccati: quia quum nos Spiritus sanctus rege-
nerat, accendit simul in mente nostra nouam lucem
intelligentiæ & cognitionis, in voluntate verò excitat
nouos motus & inclinationes cum lege diuina con-
gruentes, quibus iam cooperari Deo incipimus.

XXXIII.

Ad malum autem, quâ adhuc agitur peccato in
ipso habitante: quia regeneratio nostra in hac vita in-
choatur solùm, & in nobis reliquiæ corruptionis habi-
tantes remanent, quibuscum per omnem hanc vitam
pugnandum nobis est.

XXXV.

Ex quo illud consequitur, neminem omnino
hominem legem Dei in hoc seculo implere posse,
vbi caro aduersus Spiritum pugnat, & Spiritus ad-
uersus carnem.

XXXVI.

Liberum arbitrium in altera vita si erit, aut eo-
rum qui salutem fuerint assequuti, aut damnatorum
dicendum est.

B

XXXVII.

Eorum qui salutem assequuti fuerint, liberum arbitrium (si ita dicendum est) erit ad bonum tantum, idque immutabiliter, adeò vt nec errare in iudicando, nec velle quicquam nisi bonum & benè possint.

XXXVIII.

Erit enim tunc perfecta regeneratio nostra, ac non inchoata solùm, vt nunc est, quando videbimus Deum sicut est, cognoscemus prout cogniti fuerimus ab ipso, & volemus in cælo voluntatem Dei, similes effecti Angelis ipsius: quia Deus ibi nunquam deseret nos, sed in omnibus omnia futurus est.

XXXIX.

Damnatorum verò liberum arbitrium (vt ita dicamus) erit ad malum tantum in omnem æternitatem: quia Spiritu sancto destituti, & exsortes Dei omnisq; boni a Deo procedentis, de bono desperantes, omni malo seruient, maligno obsequentur, & sientes stridentesq; dentibus ruent aduersus Deum tota mente & voluntate sua.

XL.

Quapropter neq; horum neq; illorum in futuro seculo arbitrium liberum aut voluntas libere electiua propriè dici potest: cùm neque electionem habeant sed actum voluntatis immutabilem potentiaq; aduersantem, neque liberi sint disiunctiue ad vtrius obiectum liberi arbitrij, sed in se libera voluntate

hi

hi ad malum actum, illi ad bonum ferantur solùm: II
hi vitiositate naturæ per electionem suam adscita, illi
virtute gratiæ per electionem Dei: hi subsistentes in
se immutabiliter mali, nos subsistentes in Deo immu-
tabiliter boni. Gratia autem sit Deo super inenarra-
bili munere ipsius. Amen.

F I N I S.

Umg. VI 45

ULB Halle 3
002 379 767

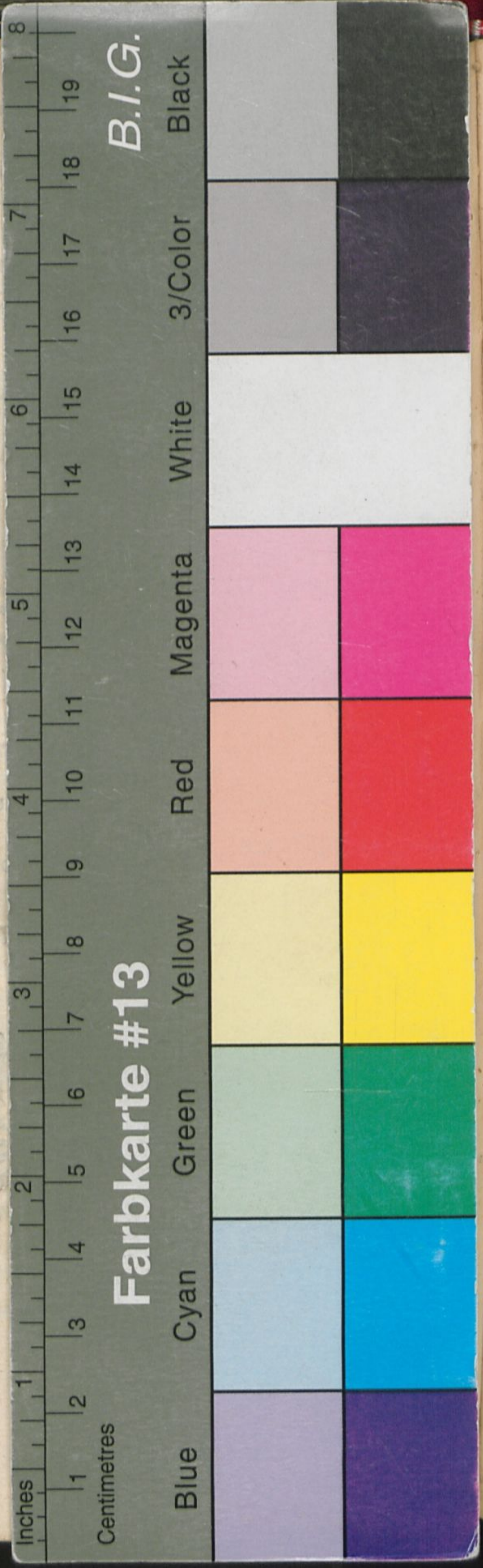
s. b.

WDA

[The image shows a heavily worn, dark manuscript page with two columns of text in a Gothic script. The text is extremely faded and difficult to read, but some words are visible. The left column contains names like 'Comrad' and 'Ortheim'. The right column contains names like 'Martino' and 'Martino'. The page is bound on the left side.]

38

THESES THEOLOGICÆ
DE
LIBERO HOMINIS
ARBITRIO.

DE QVIBVS, VOLEN-
TE DOMINO,

Præside

CLARISS. VIRO FRANC. IVNIO
SS. THEOLOGIAE D. ET PROFESSORE
in celeberrima Heidelbergensium
Academia

Responsurus est

NATHANAE L RYCKE VVAERT,
Yprensis, Belga:

Ad diem xx Maij, loco & hora
confuctis.

HEIDELBERGÆ

M D XCII

